

Odsutnost oca u životima djece i mladih

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Nastavljamo niz kateheza o obitelji. Danas će u središtu biti riječ "otac". Ta je riječ nama kršćanima draža od bilo koje druge, jer je to naziv kojim nas je Isus učio oslovljavati Boga: otac. Značenje toga naziva dobilo je novu dubinu upravo iz načina na koji ga je Isus koristio u svom obraćanju Bogu i da pokaže svoj poseban odnos s njim. Sveti misterij prisnosti Boga, Oca, Sina i Duha, kojeg je objavio Isus, je srce naše kršćanske vjere.

"Otac" je riječ poznata svima, univerzalna riječ. Ona pokazuje temeljni odnos čija stvarnost je stara koliko i ljudska povijest. Danas se, međutim, ide tako daleko da se govori kako je ovo naše "društvo bez očeva". Drugim riječima, osobito u zapadnoj kulturi, lik oca je simbolično odsutan, nestao, uklonjen. Isprva se to shvaćalo kao oslobođenje: oslobođenje od oca-gospodara, oca kao predstavnika zakona koji je nametnut izvana, oca koji je kovač sreće svojoj djeci i prepreka emancipaciji i samostalnosti mladih ljudi. Ponekad je u nekim obiteljima u prošlosti vladala autoritarnost, u nekim slučajevima čak i tlačenje: roditelji su postupali sa svojom djecom kao sa slugama, ne poštujući osobne potrebe njihovog rasta; očevi im nisu pomogli slobodno krenuti svojim putem - ali nije lako odgajati dijete u slobodi -; očevi im nisu pomagali preuzeti vlastite odgovornosti u izgrađivanju vlastite i budućnosti društva.

To, naravno, nije dobar stav; no, kao što se često događa, ide se iz jedne krajnosti u drugu. Problem našeg vremena, čini se, nije toliko nametljiva prisutnost očeva, koliko prije njihova odsutnost, njihova skrivenost. Očevi su katkad tako usredotočeni na same sebe i svoj posao, a ponekad i na vlastita individualna postignuća, da zaboravljaju čak i obitelj. I ostavljaju malene i mlade same. Već kao biskup u Buenos Airesu zamijetio sam da se današnja djeca osjećaju kao siročad; često sam pitao tate igraju li se sa svojom djecom, imaju li hrabrosti i vole li provoditi vrijeme sa svojom djecom. A odgovor je, u većini slučajeva, bio ružan: "Pa, ja ne mogu, jer imam toliko posla ...". I otac nije bio uz to dijete koje raste, nije se igrao s njim, nije gubio vrijeme s njim.

Sada, na ovom zajedničkom putu razmišljanja o obitelji, želio bih poručiti svim kršćanskim zajednicama da trebamo biti pažljiviji: odsutnost oca u životima djece i mladih ljudi stvara praznine i rane koje mogu biti i vrlo ozbiljne. I zapravo se zastranjivanje djece i adolescenata može u velikoj mjeri pripisati tom nedostatku, nedostatku primjerâ i autoritativnih vođa u njihovu svakodnevnom životu, nedostatku blizine, nedostatku ljubavi od strane očeva. I, dublje no što mislimo, to je razlog što se mnogi mladi osjećaju kao siročad.

Oni su siročad u obitelji, jer su tate često odsutni, čak i fizički, iz kuće, ali prije svega zato što, čak i kada jesu kod kuće, ne ponašaju se kao očevi, ne komuniciraju sa svojom djecom, ne ispunjavaju svoju odgojnu zadaću, ne daju djeci, svojim primjerom popraćenim riječima, ona načela, one vrijednosti, ona pravila života koji su

im potrebni kao kruh nasušni. Odgojna kvaliteta očeve prisutnosti je utoliko potrebnija što je otac prisiljen zbog posla biti daleko od kuće. Ponekad se čini da tate ne znaju dobro koje mjesto zauzimaju u obitelji i kako odgajati djecu. I tada, našavši se u nedoumici, drže se na distanci, povlače se i zanemaruju svoje dužnosti, ili možda nalaze utočište u nemogućem "ravnopravnom" odnosu s djecom. Točno je da moraš biti "prijatelj" svome djetetu, ali ne zaboravi pritom da si otac! Ako se ponašaš samo kao ravnopravni prijatelj djetetu, to neće biti dobro za dijete.

I taj problem uočavamo i u društvenoj zajednici. Društvena zajednica sa svojim institucijama ima određenu odgovornost - možemo reći očinsku - prema mladima, jednu odgovornost koju ponekad zanemaruje ili loše obavlja. I ona ih često ostavlja kao siročad i ne nudi im perspektivnu istinu. Mladi tako ostaju siročad sigurnih putova kojim treba ići, siročad učiteljâ u koje se valja pouzdati, siročad idealâ koji mogu zagrijati srce, siročad vrijednosti i nada koji će ih svakodnevno podupirati. Ispunjeni su možda čak i idolima, ali im se otima srce; potiče ih se da sanjaju o zabavama i užicima, ali im se ne daje posao; zavedeni su bogom novcem, a niječu im se prava bogatstva.

Dobro je da svi, i očevi i djeca, ponovno poslušaju obećanje koje je Isus dao svojim učenicima: "Neću vas ostaviti kao siročad" (Iv 14, 18). On je naime Put kojim treba ići, Učitelj kojeg treba slušati, Nada da se svijet može promijeniti, da ljubav pobjeđuje mržnju, da je budućnost bratstva i mira za sve moguća. Netko će mi možda od vas reći: "Ali oče, danas ste previše negativni. Govorili ste samo o odsutnosti očeva, o tome što se događa kada očevi nisu blizu svoje djece...". To je točno, želio sam to istaknuti, jer ću iduću srijedu nastaviti tu katehezu iznoseći na vidjelo ljepotu očinstva. Zato sam odlučio krenuti od tame da bih došao do svjetla. Neka nam Gospodin pomogne dobro shvatiti ove stvari. Hvala!